

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

<p>Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.</p> <p>Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.</p> <p>Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.</p> <p>Kéziratokat nem küldünk vissza.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal</p> <p>BUDAPEST,</p> <p>Szentkirályi-utca 28b. sz. a.</p> <p>(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)</p>	<p>A hirdetések árszabálya:</p> <p>A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 filler (3 krajczár) fizetendő.</p> <p><i>Egyéb hirdetéseknel:</i></p> <p>egész oldal ...kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.— fél oldal ... » 16.— nyolczad oldal » 4.—</p> <p>A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.</p>
---	--	---

Az egyház a nemzetek nevelője.*

Igen Tisztelt Országos Bizottság!

Modern szálló igével élve: A népoktatás jegyében áll ma nemzetünk. Ez a csillag köti ma le az elméket és szíveket.

Az elméknek és szíveknek ez az általános érdeklődése azt mutatja, hogy a népoktatás, mint a közoktatás egyik ágazata, a legbensőbbben van összeforrvva a nemzeti léttel és annak jövőjével.

Kath. és nemkath., felekezeti és állami tanítók gyűlésezenk ma itt a székesfővárosban, hogy eszméikkel, szívük melegségével minél szerencsésebb megoldásra segítsék a főltszinre hozott népiskolai reformtervezetet.

Mi kath. tanítók, ebben a szellemi harcban azt az álláspontot foglaljuk el, hogy: az egyház szellemében vezetett népiskolák a nemzet közboldogságát a legsikeresebben munkálják, mert a kath. iskolák míg egyrészt a magyar hazafiságnak melegágyai és erős várai, másrészt a biztosítják a nemzeti lét, a nemzeti nagyság elengedhetetlen követelményének: a vallás-erkölcsi érzésnek a kialakulását.

Az egyháznak hosszú multja fényesen mutatja, hogy nagyon jól ért a nemzetek neveléséhez. Nemesak barbár népeket civilizált az egyház, hanem művelt nemzetek kulturájának is erkölcsi és eszményi tartalmat kölesönzött.

A durva nyersséget, szilaj vadságot javitgatta ott: a főnhéjázó gögöt, az önzést. a szívtelenséget orvosolgtatá itt. Mindenütt ostorozta az erőszakot, hirdette szóval és tettel az egyenlőséget, az önfeláldozó szeretetet. Megtanítá a népeket szelidségre, alázatra és engedelmességre; lelkükbe lehelé a bocsánatra és áldozatra készsleges szellemet s más erényeket oltott beléjük. Századokat fordított nevelésükre, míg fölemelte őket a főséges eszményiség magaslatára. A filozofiai rendszerek nem tették jobbá az emberiséget; a gyűlöletet nem lohaszták, az erőszakot

* Beszéd mellyel a magyar kath. tanítók országos bizottságának 1904. júl. 5-iki gyűlését megnyitotta Steinberger Ferenc dr.

nem fékezték. Uralkodhatott az önzés; könnyeket fakaszthatott a szívtelenség. Amily ridegek voltak e filozofiai rendszerek, oly ridegnek hagyták a szívet.

A nemes gondolkodás és nemes érzés a kereszténységgel veszi kezdetét. Jézus Krisztus tanai s üdvintézményei, melyeket az egyházban letéteményezett, alakították át az egyének gondolkodását és érzésmódját.

Magyar hazánkat is a kath. egyház nevelte. Ott volt királysága bölcseségétől kezdve oldala mellett mindvégig. Az egyház szelleme irányította a törvényhozást; befolyt a politikai életbe; az első századokban az egyház egymaga gondozta buzgósággal a közoktatást. Az egyház nevelte nagy királyainkat, törökverő vezéreinket és dicső seregeinket. Egyház és haza a legbensőbbben össze ott forrvva; az egyház volt a nemzet nevelője abban a szép korban, amelyről a költő szól: «Nagy volt hajdan a magyar, magyar tenger vizében fürdött meg észak, kelet és dél hulló esillaga». A betűrovástól kezdve föl a legmagasabb iskoláig mindenre az egyház tanította ebben a dicső korban népünket. És úgy látszik, hogy eléggé magyarrá nevelte azt. A magyar történelemnek ezen korról szóló fényes lapjai az egyház hazafiaságának is a bizonyosságai.

Mert az egyetemes egyház, bár a kereszténység nagy elveinek és üdvintézményeinek az egész világon hivatása szerint való elterjesztésében korlátokat nem ismer: ő épen úgy otthon van a Duna, Tisza között, mint a Tiberis mentén, vagy a Ganges partjain; egyformán fiainak fogadja a négereket, mint a fehér bőrűeket: mégis tiszteltben tartja a fajok összeolvadásának, a nemzetek állammá tömörülésének természeti törvényeit és a hazaszeretetnek Istentől szívünkbe oltott erényét, melyet maga az Üdvözítő szentelt meg könnyeivel, és amelyre a nemzetek nagy apostola oly sokat jelentő vonatkozást tett a római polgárságára való büszke hivatkozással.

Elve az egyháznak — isteni alapítójának rendelkezéséből: «Adjátok meg a császárnak, mi a

császáré és az Istennek, mi Istené». Vagyis: Egy az Isten, egy a vallás, egy a hit akár a Földközi-tenger mellekein, akár a britt szigeteken vagy Californiában; de a császár, király vagy köztársasági elnök személyében tiszteljétek a nemzetek szuverenitását és engedelmeskedjétek a hatalmasságoknak, mert amely hatalmasságok vannak, Istentől rendeltettek.

De nemesak a multban, amidőn szilaj népáramlatok hömpölyögtek végig Európán, volt szükségük a nemzeteknek a kereszténységre, hogy ez náluk a kulturát megteremtse, hanem szükségük van az egyházra a modern nemzeteknek is, hogy a kultura gyöngyei: a tisztult világnézet, az emelkedett gondolkodás- és nemes érzésmód el ne merüljenek a kulturának külsőségeiben. A nemzetek kulturájának nem elsődrendű tényezői: a monumentális paloták, a művészet csarnokai szobrokkal, festményekkel és a becses könyvtarak, hanem a kulturának legbecsesebb elemei: a léleknek műveltsége, a szívnek nemesége, a szenvedélyek fékentartása, az erényeknek ápolása és tiszteletben tartása.

A kulturának ezen legbecsesebb elemeit ma is a Jézus iskolájában lehet megszerezni. Ő állította be a világba azokat a természetfölötti erőket, melyek a nemzetek szívét, lelkét megnesemítik; a nemzetek megerősödésének, nagyságának, tiszteletének állandó forrásai. Egyházában olyan üdvintézményeket létesített Jézus, melyek isteni erőt kölcsönöznek a gyenge, a fáradt emberi léleknek, hogy az esüggedés nélkül önbizalommal törtessen előre az erényesség meredek útján. Nemesak az evangélium magasztos igéinek a hirdetését bizta egyházára, hanem azt is meghagyta: «Elmenvén, tanításokat minden népek, megkeresztelcén őket stb. Vagyis: a tanítás mellett nyissátok meg és vezessétek a lelkek megújodására azokat a csatornákat, melyek az isteni kegyelmet, az isteni erőt közvetítik a lélekkel.

Jézus Krisztusnak magasztos evangéliuma és üdvintézményei regenerálták a világot gondolkodásában, érzésében és életének külső nyilvánulásában. Ezek regenerálják ma is. Ezek tartják fönn a hitet: ezek adnak magasabb erőt a gyenge embernek. A tudományok haladása, a technikai vívmányok terjedése sem jobba, sem boldogabbá nem teszik a társadalmakat.

Es az alkotmányos nemzeteknek, minő a magyar is, még nagyobb szükségük van az egyház támogatására, mint azoknak, melyeket korlátlan hatalom tart lenyügözve. Minél kevesebb korlátot állít föl a szabadságnak a külső hatalom, annál több fekező erőre van szükség az egyéni lélekben, hogy a szabadság romlására ne váljék a nemzetnek. Vaspálcával lehet kevésbé művelt tömegeket is kormányozni; de az alkotmány arany jogára csak azon népnek való, mely a szabadságra megérett. A közsabadság csak akkor válik a nemzet üdvére, ha a nép lelkében ott él az Isten; ha megtanulta az önmegtagadást, mely a közügyért képes föláldozni az önérdéket. De mi

lesz a közsabadságból, ha a fölszabadított szenvedélyek vezetik a tömegeket a választó urnához; ha a lelkiismeret helyett az önzés mozgatja a társadalmi életet?

A szenvedélyek ellen sikeresen harcolni csak az egyház tud, mert az ő kezeibe tette az Isten a szükséges erőket. A kard, melyet az állam keze forgat, nagy hatalom, de még sem tud megbirkózni a szenvedélyek hatalmával.

Igen Tisztelt Országos Bizottság!

Világtörténeti tény, hogy Jézus Krisztus regenerálta a világot. Ami nemes, átalakító erő van kulturánkban, azt neki köszönhetjük. Amit Krisztus tett, létesített a szivekben, lelkekben, azt teszi az egyház is, vagy jobban mondva, Krisztus ugyanazt teszi ma az egyház kezei által, amit egykor önmaga közvetlenül cselekedett: regenerálja, erősíti, nemesíti mindazokat, akik megnyitják Előtte szívüket.

Es hol van nagyobb szükség ezen isteni erőnek az alkalmazására, mint ott, ahol a nemzet jövőjét nevelik, az iskolákban? Az egyházat szűkebb térre szorítani az iskolákban, annyit tesz, mint Krisztus nevelő munkáját korlátozni a nemzeti megújodásban.

Ne mondja azt senki, hogy az egyháznak szabad bemenete van az iskolákba ezután is; hát ennek a regeneráló erőnek nem vágják el az útját.

Az elvitázhatatlan dolog, hogy aki úr az iskolában, az rányomja a saját bélyegét az iskolára. Az iskola szelleme az iskola tulajdonosának a szellemétől függ. — Ha ez a szellem az iskolában az állam érdekeivel összeütkezésbe jó, hát az ilyen iskola érezze az államnak hatalmát. De ha ez a szellem a vallásos ihletésűt leheli be az állam jövődő polgárainak a lelkébe: akkor az államnak az igazi kultura érdekében tisztelni kell az egyháznak jogait.

Ahol az állam az úr az iskolában, biztosítva van-e ott a szivek mélyén szántani hivatott vallásos nevelés? Az állam felekezetlen levén, bármily világnézetű tanító előtt megnyitja iskoláit. Nevelhet-e istenfelő keresztényt az olyan szellemű egyén, aki maga hitetlen? Nem szenved-e csorbát a gyermek vallásos meggyőződése az olyan iskolában, ahol a tanítók röpke szolamai és a meg nem válogatott ifjúsági olvasmányok a vallás gúnyolására céloznak?

Nem áldatlan harcot akarunk folytatni, midőn a fölszínre hozott népiskolai reformtervezetnek sérelmes pontjaira rámutatunk, hogy azok megváltoztassanak, hanem az a meggyőződés szólal meg ajkaink által, hogy a kath. kultura százlaja alatt hazánk boldogságát a legsikeresebben munkáljuk. A gyűlést ezennel megnyitom.

A magyar nyelv intenzivebb tanítása.

(Folytatás.)

A munka oroszlanrésze azonban az iskolának jut, de hogy az iskola föladatának eleget tehessen, az is a körülményektől függ, mert van ám itt is

anyai akadály, hogy nincs az a tudás és szorgalom, mely az ily akadályokkal küzdve, sikert tudón fölmutatni. Első a tanköteles gyermekek rendellen iskolalátogatása. Eltekintve a főlsovídéki igazán koldus-szegény köznép nyomorán, mely pedig itt a rendes iskolalátogatás egyik legnagyobb akadály, és amely akadály elhárításán — azt hiszem — a «Fölvidéki Magyar Közművelődési Egyesület» volna hivatva munkálkodni azzal, hogy legelső sorban azt tűzné ki céljául a nevezett egyesület, hogy az ily szegény, ruhátlan tanköteles gyermekek meleg téli ruhával és a szükséges tankönyvekkel láttassanak el, mert hiábavaló ám a legszebb berendezésű óvó vagy iskola, ha az az ürességtől kong; — de a jobb anyagi viszonyokkal bíró községekben is a törvényben gyökerező és a hatóságok által a rendes iskolalátogatás tekintetében kiadott legszigorúbb rendeletek is csak amolyan «írott mulaszt», mely a helyhatóságok feje, a községi bírák tudatlansága, koma-sógor rendszere mellett végrehajtva soha nem leszen. Majd talán a komát, sógort, szomszédot büntesse a bíró a tanító írka-firkájáért; minden szülő rendelkezék gyermekével, amint jónak látja: ilyen és ehhez hasonló a községi bírák logikája. Mit mondjak még arról, hogy néhol a községek földesurai, akiket az Isten végtelen kegyelmében nagy vagyonnal áldott meg, és akiknek ezért a legszentebb kötelességük, hogy szegény embertársaik anyagi és szellemi jólétén munkálkodjanak, szintén akadályai sok helyen a rendes iskolalátogatásnak. Mezei gazdaságukban már 8—10 éves gyermekeket is alkalmaznak napszámban. Magam hallottam egyszer egy ily úr szájából: «Jótekonyságot gyakorlok én ezekkel a szülőkkel, hogy egy kis keresetet nyujtok már az ily kis kölyköknek is».

Szigorú törvény kell ide, mely törvény érzékenyen sújtana megtorló kezével az ily jótekonny úrra, amiért 12 éven aluli gyermek gyenge testi erejét is kihasználja saját önző céljaira.

N.-Valkháza.

Kántor István.

(Folytatása következik.)

Gyűlésünk után.

Fényes megnyilatkozását láttuk az elmúlt napokban, hogy a magyar tanítói karban a sok nélkülözés, szenvedés, lekiésinyelés dacára, mint vetekedtek ideális lelkiük bámulatraméltó erejével tanácskozásaikban édes hazánk fölvirágzásáért, boldogságáért. Szépen sikerült az egyetemes gyűlés, melyben kiemelkedett *Ember Károly* hittvalló szózata, midőn rámutatott az Egyház évezredes érdemeire az iskoláztatás terén, melyet a törvényjavaslat nem méltányol. Másik fontos kérdést is vetett fölszínre, miért az egész magyar tanítótságot, de különösen a jövőendő nemzedéket kötelezte le, midőn azt kívánta, hogy vonják vissza azon indítványt, mely szerint a tanító egy évi gyakorlat után tehet csak szakvizsgálatot, mert ezzel

proletárokat teremtenének. E fölszólalást nagy lelkesedéssel fogadták s az előadó javaslatának e pontját elvetette az egyetemes gyűlés. Egyik legfontosabb kérdés a fizetésügy volt, mely kérdés abban jegecesedett ki, hogy olyan iskolai reformokat, minőket a népoktatási törvény akar, nyomorgó tanítói karral végrehajtani nem lehet, mert tanítótságnak nélkül nem lehet tanügypolitikát csinálni. A tanítót is sorozzák be azon fizetési osztályba, mint az érettségit végzett egyéneket.

Lelkesedés, tüzes hangulat, bátor szókimondás jellemezte az egyetemes tanítógyűlést és mégis, midőn július 5-én végighallgattam a katolikus tanítók impozáns gyűlését, lelkem még nagyobb örömmámorban úszott, nem részrehajlásból, hanem nyugodt önérzettel mondhatom, ez még szebb volt.

Örömmel, bizonyos nemes büszkeséggel szólhatunk, írhatunk a Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottságának ez évi közgyűléséről. Díszes volt külsőleg és értékes tartalmilag, fényesen igazolva azt, hogy a magyar kath. tanítói kar számottevő tényező a nemzeti kulturának nemcsak ősi jogon, hanem a kor színvonalán álló szakképzettségénél és általános műveltségénél fogva. Az elfogulatlan napi sajtó is meglátta ezt és így nem térhetett ki, hogy a lefolyt tanítói gyűlések között különbséget téve, a kath. tanítók gyűlését külön ki ne emelje. Az impozáns egyetemes tanítógyűlésen is meglátszott, hogy a kath. tanítók nagy számban jelentek meg azon. A kölcsönös tiszteletet, különféle jellegű, de szívből magyar tanítók között, ami egy ily egyetemes gyűlés első és legfőbb kellékéül tekintendő, megnyugvással tapasztalhattuk.

A kath. tanítók gyűléséről ezúttal csak rövid, vázlatos tudósítást adunk, de szükségesnek tartjuk, hogy a gyűlés tárgyalását tételek szerint is megismertessük olvasóinkkal.

A gyűlés lefolyása a következő:

A több száz tanító, kik a Szent-István-Társulat palotájában gyűltek egybe, mielőtt a Jézus szent Szíve templomában áldást kért a munkájára, olyan fegyelmezett volt, mint a harsány tábortestvérek s mégis bátor, mint a legvittezebb katona. Ha a vitatkozás színvonalát tekintjük, az valóban oly magas, mely a legmesszebb menő igényeket is kielégítheti. *Steinberger* Ferenc dr. szeméniáriumi kormányzó, a Katolikus Tanítók Országos Bizottsága egyházi elnökének bevezető beszéde méltó prólogja volt a tanácskozásnak. Különösen szívünkbe vésődtek e szavak: Mi katolikus tanítók ebben a szellemi harcban azt az álláspontot foglaljuk el, hogy: *az Egyház szellemében vezetett népiszkolák a nemzet közboldogságát legsikeresebben munkálják*, mert a katolikus iskolák míg egyrészt a magyar hazafiságnak melegágyai és erős várai, másrészt biztosítják a nemzeti létet, a nemzeti nagyság elengedhetetlen követelményét: a vallás-erkölcsi érzésnek kialakulását. De ha az a szellem a vallásos ihlettséget leheli be az állam jövőendő polgárainak lelkébe, akkor az áll-

lenni az igazi kultúra érdekében tisztelni kell az Egyháznak jogait.

Az általános helyesléssel fogadott megnyitó után *Rohn* Nándor, soproni igazgató-tanító szép szavakkal méltatta a két elnök lankadatlan buzgalmát a katolikus tanügy terén, azért a tanítóság őszinte elismerését fejezte ki dr. Steinberger Ferenc iránt és törhetetlen ragaszkodását Ember Károly lovag iránt.

Ezután táviratilag üdvözlötték a Balatonfüreden nyaraló biboros hercegprimást, *Vasary* Kolost, és a beteg kalocsai érseket, *Császka* Györgyöt.

A napirend első előadója, *Dreisziinger* Ferenc, a népiskolai törvénytervezetről szólt általánosságban. Csodálja, hogy a javaslat a képző tanárok sorából a jelesebb tanítókat kizárja. Ez méltatlan elítélése az eddigi képzőtanároknak. Ha a tanítóból lett képzőtanárokat kitöröljük, nagyon szűrke lesz a névsor. *Bárány*, *Menyei*, *Erdődi*, *Mócsy*, *Petrovác*, *Péterffy*, *Arányi*, *Csepreghy* stb., kiknek nevéhez a tanítóképzés sok üdvös eszméje, nagy eredményei fűződnek. Ezért igazságtalan, és méltánytalan a néptanítók kizárása a tanítóképzőkből, az ügyre pedig határozottan káros.

Ember Károly szótott ezután általános lelkesedést kelte, szólt a törvényjavaslatnak ama tendenciájáról, mely különbséget tesz tanító és tanító között fizetés dolgában, holott egyenlő minősítésű oklevelet kívánnak minden tanítótól. Ez nem eredményezhet egészséges versenyt. Tudtára kell adni az államnak, hogy ezen az állapoton segíteni kell. *Ha hazafias működést kívánunk tőlünk, akkor követeljük jogainkat is!* Hosszantartó eljenzés után *Vezeli* József szólt, felkérni a kormányt, legyen kegyes költségvetést készíteni, hogy csak hattagú család is mint élhet meg tisztességesen 800 koronából.

Guzszenitz Vilmos a népiskola két tagozatáról szólt, azt tartja, az egész inkább politikai, mint pedagógiai érdekeket tart szem előtt. A katolikus tanügypolitika támogatja az államot a magyar nemzeti eszme megvalósulásában, de biztosítani akarja a népoktatás vallás- erkölcsi alapját is. Kívánja, hogy a felekezetiellenesség töröltessék a népiskolai törvényjavaslatból és az egyszer magyarnak megállapított magyar nyelvet megváltoztatni nem lehet. E kérdéshez *Csávolszky* József püspök szólt elsőnek széleskörű jogi tudással, *kit egyedül láttunk az ülésen az összes főtanfelügyelők közül.* *Matuska* István óhajatja, hogy 60 tanulónál több ne legyen egy osztályban, mert különösen nemzetiségi vidéken nem lehet tervszerű magyarosításról beszélni. *Barabás* István is ily értelemben szólt.

A tanítóképzésről szóló fejezetet dr. *Bilniskzy* Lajos nagyszabemű képezdei igazgató ismertette. Beszédének minden részéből igaz magyar hazafiság sugárzott ki.

Rohn Nándor úgy látja, hogy továbbra is a legsúlyosabb gondok martalékaul dobják a tanítót és emellett nem respektálják a történelmi egyházak jogait, így pusztán elkeresztelenítéssel nem

lesz jobb az iskola. Készítsenek oly javaslatot, melyben kellő ellenőrzés mellett az állam segítse az egyházat hazafias munkájában, anélkül, hogy az iskolák jellegén változtassanak. *Csávolszky* püspök szólt e tárgyhoz.

Végül *Bertalan* Vince ismerteti az állami felügyeletet, azt sérelmesnek és hiányosnak tartja. Ajánlja, hogy a tervbe vett felügyelők csak tanítók legyenek; állásuk állandó és hatáskörük — kivéve a tanulmányi részt — ne azonosíttassék a kir. tanfelügyelővel. *Barabás* István, *Orsovsky* Jenő és *Bobory* János szólottak még.

A következő előadó *Ember* Károly alapos tanulmányra valló tervezetet mutatott be a létesítendő Katolikus Magyar Iskolaegyesület részére. Rendkívül érdekes az egyesület szervezete, mely által remélhető a katolikus tanügy fölvirágozása. Az egyesület tisztán kulturális. A gyűlés egyhangú lelkesedéssel tette magáévá a tervezetet.

Ezután a titkári, pénztári jelentések és indítványok következtek, mire a szépen sikerült ülés, melyen a hazafias szellem aranyfonálként húzódott végig, véget ért.

Julius 7-én volt a tanítók gyűlésének utolsó napja, melynek kiemelkedő mozzanata a nyugdíj törvény revíziója volt, hol a kántor iránti méltánytalanságok egész özöne hangzott el. A Szózat áhítatos hangjai mellett oszlott szét azután az egyetemes gyűlésről is a tanítóság a szélrózsa minden irányába.

Aldás és siker legyen már most munkájukon, ez legőszintébb óhajunk, vágyunk.

Az egyetemes tanítógyűlés.

A magyar tanítóság VI. egyetemes gyűlése bevégeződött. Nyugodt önértéssel térhetek csendes otthonukba kartársaink, mert a maga egészében a gyűlés eredményesen folyt le. A tanszer-kiállítás egyszerű, de igen tanulságos volt. Különösen érdekes képet adtak a magyar népiskolai nevelésnek az egyes iskolafajok mintaszerű berendezései: Az óvoda, osztott és osztatlan népiskola, a gazdasági ismétlőiskola, *Gáti* György szakavatott elrendezésével, a slöjd-oktatás, a humanus intézetek nevelési berendezéseinek kiállítása, mindmind igen tanulságosak voltak a kongresszus tagjaira. A kiállítás második részében örömmel láttuk a hazai ipar nemes versenyét minden téren. Arad városa valóban meglepően tanulságos képet adta e nagy alföldi város fejlett iskolaügyének. A magánosok közül e helyen kiemeljük *Győrffy* János termékeny és tartalmas tanügyi író és kiváló tanférfi kiállítását. Teljes készséggel adózunk elismeréssel úgy *dr. Verédy* Károly tanfelügyelő-elnöknek, mit a tanszer-kiállítást rendező érdemes bizottságnak, a tanulságos kiállításért.

Az egyetemes gyűléssel, valamint a kiállítás egyes részleteivel a jövő számunkban foglalkozunk.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó A lipótmegyei róm. kath. tanítóegyesület s ennek testvéregyesülete a lipótmegyei róm. kath. tanítók öregeinek s árváinak gyámegyesülete 1904. évi július hó 13-án délelőtti 9 órakor a lipót-szent-miklósi r. k. népiskolában együttes rendes közgyűlést meg fogja tartani. Tárgysorozat: Ünnepeles szentmise 1/29 órakor. 1. Gyámegyesületünk ügyeinek tárgyalása s elintézése. II. 1. Elnöki megnyitó és jelentés. 2. Mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének fölolvasása és hitelesítése. 3. A Budapesten f. évi július hó 3—7-ke közt megtartott «VI. Egyetemes tanítógyűlésen» résztvett tagtársak beszámolója. 4. Pénztáros jelentése a pénztár állapotról. 5. Tagsági díjak befizetésének végleges rendezése. 6. Indítványok. 7. A magyarországi lat. és gör. szert. róm. kath. tanítók segélyalapja lipótmegyei gyűjtőbizottságnak jelentése. Ezzel kapcsolatban, a káptalani helynök úr ó méltóságának f. évi május hó 8-án 2012. sz. a. kelt leirata értelmében eme egyesület tagjai beadták szavazataikat egy Szepes-egyházmegyét a központi bizottság ez évi közgyűlésén képviselő-tagnak megválasztására. A segélyalap tagjai, új tagsági könyvecskéket kapnak, miért is a régi ek átadása okvetlen szükséges. Rózsahegyen, 1904. évi június hó 28-án. *Korbász Vendel*, tanítóegyesületi jegyző. *Kekát Agoston*, együttes elnök. *Dvorszky Agoston*, gyámegyesületi jegyző.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulat jelentősége a keresztény nevelés terén.

(Folytatás.)

Népiratkaik szerkesztését igazgató-választmányunk a régi kipróbált katolikus szépíróra, Sziklay János dr.-ra bízta. Az újabb füzetek már az ő gondos kezén mentek keresztül.

Aktuális értékkel a következő füzetek bírtak:

A kassai vértanú élete és halála. A katolikus magyar nép lelki épülésére írta Barnabás.

II. Rákóczi Ferenc élete. Irta Sziklay János.

Megjelentek továbbá:

Angyalszivek karácsonya. Karácsonyi kép. Irta Erdősi Károly.

A magyar ipar dicsősége: Szabóky Adolf élete. Irta Erdősi Károly.

Szegény leány keresztje és boldogsága. Mariska, a derékszívű leány. Két elbeszélés. Irta Ember György.

A gonosz beszéd átka, vagy Pál János szomorú esete. Irta V. Pásztor József.

Isten nem ver bottal. Irta Horváth János.

Dolgos Böske szerencséje. Addig hajltsd a fát, amíg fiatal. Két elbeszélés. Irta Kincs István.

A szívet nézd, ne a ruhát. Két leány története. Irta Pajkor.

Nem esalatozott az Istenben. Irta Murai.

A lefolyt évben összesen tehát tíz füzetet gyarapított ez általánosan kedvelt vállalatunk.

A Magyar Nép Könyvtárának új kötete:

Mit ígér, és mit ad a szociáldemokrácia. Irta Nagy János.

E csinos füzet népszerű és világos előadásban cáfolatát adja azoknak a csábító ígéreteknek, melyekkel a szociáldemokraták a falusi nép között híveket iparkodnak szerezni, — miért is igen ta-

lálóan nevezték el antiszociálista katekizmusnak. Rövid pár hét alatt óriási elterjedésre tett szert s voltak, akik egyszerre száz meg száz, sőt ezer példányt rendeltek belőle.

A Magyar Nép Könyvtárának szerkesztését alelnökünk, Giesswein Sándor dr. úr volt szíves magára vállalni.

A Családi Regénytár szaporodását a következő könyveink jelezik:

A Karassó mellől. Elbeszélések. Irta Neumayer K. Dezső.

Két világ között. Regény két kötetben. Irta Andor József.

Masolino. Regény Zsigmond király korából. Két kötet. Irta Tarczai György.

Küzdelmek. Olasz regény. Két kötet. Irta Enrico Castelnovo. Fordította M. Hrabovszky Julia.

Mint látni méltóztatnak, a jeles szerkesztő, Mihályfi Ákos dr., a fősúlyt az eredeti munkákra fektette.

(Folyt. köv.)

VEGYESEK.

Fraknoi püspök a tanítók között. E hó 21-én Fraknoi püspök Kapnikbányára utazott, érkezteről értesülvén, a község lobogódiszt öltött s fogadására nagy számban gyűltek egybe. Az egybegyűltek nevében Zagyva József isk. igazgató üdvözölte öméltóságát. A rövid, de magas üdvözlő beszédre a püspök úr hosszabban válaszolván, kijelentette, hogy a magyar tanítói kart úgy tekinti, mint a nemzeti állam megteremtőit, s mint a magyar nemzeti kultúra számottevő munkásaival, mindig büszkén áll a harevonalba, mert ő is a nemzeti kultúra fölvirágoztatására szenteli élete minden munkásságát. Ezután az egybegyűlt iskolásgyermekeket kérdezgetvén, kik közül többen mondtak verset, megelégedve tapasztalta, hogy a románnyelvű gyermekek mily szépen beszélnek magyarul, elismerését nyilvánította a tantestületnek.

Iskolaépítés. A romániai Craiova város egyházközsége a következő vallásos és hazafias fölhívással fordul a magyar katolikusokhoz: «Jóllehet Romániának Craiova városában a római katolikus osztrák és magyar állampolgárokból álló egyházközség mintegy 3000 lélekből áll, mégis megfelelő anyagi eszközök híján mindeddig nem volt módjában a tanuló ifjuság vallás erkölcsi és szellemi művelését szolgáló iskolát létesíteni s hazafini bánattal küldöttük gyermekeinket idegen ajkú intézetekbe, ahol nyelvükre, vallásukra nem oktatták őket. A római katolikus egyházközség jelenlegi elöljárósága átérzi a magyar haza és a római katolikus vallás kettős jelszavát s eltökélte, hogy egy megfelelő iskolát emel. Minthogy a tervezett iskola építési költségei, jóllehet a legszigorúbb takarékoságot tartjuk szem előtt, mégis mintegy 20.000 koronára rúgnak, mely összegnek csak csekély részét remélhetjük az egyházközségi tagok fokozott anyagi igénybevétele mellett is összegyűjteni: szerető bizalommal fordulunk hazánkban élő véreinknek áldozatkészségéhez, s már most is leghálásabb köszönetünket előlegezzük. A szives adományokat kérjük a község elnökének, Mészáros Alajosnak, avagy pedig a község plébánosának, Kaczka András úrnak címezni. A craiovai római katolikus egyházközség.

Halálozás. Ismét egy érdemes kartárs dült ki sorainkból: Hitter Miklós róm. kath. tanító, a «Cegléd» szerkesztője és városi képviselő, folyó hó 2-án, életének 51-ik évében elhunyt. Hült tetemét f. hó 3-án délután helyezték a szülőknek és tanítványainak általános részvételével a föltámadásig örök nyugalomra. Idás és béke lengjen drága porai fölött!

Szerkesztői üzenetek.

Sz. A. Kath. férfitanítóképző van: Egerben, Esztergomban, Szatmárt, Kalocsán, Csíksomlyón, Pécsen, Győrött, Szepesváralján, Kassán, Szegeden: legjobb, ha ott végzi, ahol tanulmányait megkezdi. — V. K. 1. Ezidő szerint még nem lehet. 2. Csak kurzus elvégzése után lehet tiszt: erre nem veszik föl. — P. T. Elintéztük. — P. E. Legjobb mód az, ha valamelyik napilapba rövid hirdetést küld be. Mi az iskolával összefüggő kérdésekben szives készséggel eljárunk, de adás-vevéstéle ügyekbe nem avatkozunk. — Sz. J. Beérkezett.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A galanthai római katolikus iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak mindazon okleveles tanítók, kiknek legalább négy évi gyakorlatuk van. Kötelezettsége: a reá bizandó osztály vezetése, a kántortanító helyettesítése, mely esetben, ha van, a stólaris jövedelem öt illeti, s a német nyelv tanítása. Fizetése: évi 1000 (ezer) korona, egy szobás természetbeli lakás és 25 métermázsza kőszén. Állását 1904. szept. 1-én köteles elfoglalni. A pályázatok 1904. július 31-éig nyújtandók be az iskolaszék elnökehez: a később érkezők figyelembe nem vétetnek. 147 1—3

A csolnoki római katolikus iskolaszék két 800—800 kor. fizetéssel, egy-egy szobás lakással egybekötött magyar-német tannyelvű tanítói állásra pályázatot hirdet. Köteleességük egy-egy osztályban, ismétlőiskolában tanítani és a kántoriakban segédkezésre lenni. Az állások szeptember 1-én elfoglalandók. Okleveles férfitanítók kérvényüket július hó 24-ig a római katolikus plébániához küldjék. 148 1—2

A kemencei (Hontvármegye) római katolikus elemi iskola osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Kötelmek: a reá bizandó osztály vezetése, az ismétlősök oktatása s a kántoriakban való segédkezés. Javadalma 600 korona a községtől, 200 kor. államsegély, esetleges korpótlék, egy butorozott szoba zongorával és fűtésre 72 korona, melyből azonban a tanterem is fűtendő. Csak okleveles férfitanítók pályázhatnak. Kérvények 1904. évi július hó 30-ig a kemencei iskolaszéki elnökséghez címzendők. Az állás 1904. évi szeptember 1-én elfoglalandó. 150 1—1

Győri püspöki megye.

Újker község (Sopronm.) az osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés 800 kor. polg. évre, havi előleges részletekben, butorozott szoba, egy öl fa. Az iskola jellege római katolikus. Köteleesség az I—III. oszt. vezetése, kántoriakban segédkezés. Pályázhatnak tanítónők is. Kérvények július 25-ig az iskolaszékhez címezve beterjesztendők. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. 137 2—3

Császarfalván (Sopronmegye) az osztálytanítói állás üresedésben van. A tanító jövedelme: 800 korona készpénz, butorozott szoba s elegendő fűtőanyag. A pályázat határideje augusztus 1. Pályázhatnak nők is. Minthogy a község horvát ajkú, a horvát nyelvet értők előnyben részesülnek. Nem feltétlenül szükséges, hogy tudjon horvátul. Az állás szept. 1-én foglalandó els ezen időtől kapja a fizetést is. A pályázatok alulirhoz címzendők. *Vlasich József* római katolikus iskolaszéki elnök. 157 1—2

A peéri kath. iskolánál 800 kor. fizetés, 20 kor. fűtőanyag, 12 kor. kertpótlék és egy butorozott szobával javadalmazott oszt. tan. állás szeptember 1-re betöltendő. Kérvények július 17-ig. *Iskolaszék.* 156 1—1

A kecöli (Sopronmegye) római katolikus osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Fizetése a községi pénztárból 600 K. államsegély 200 K. havi előleges részletfizetéssel, külön butorozott szoba, kertiletmény 14 K. két egyenlő részben fizetve. Teendői: egy osztályban önállóan tanítani

gyermeket istenítiszteletekre vezetni, reájuk felügyelni, ismétlősöket fölváltva tanítani, kántoriakban díj nélkül segédkezni. Pályázati határidő *augusztus 1-je.* A megválasztott tanítóközben hasonbeliállással helyét nem változtathatja, Kérvények főtiszt. *Tvánkorits Gyula* plébános úrhoz vagy hozzám küldhetők. *Döbrössy Ignác* tanító. 151 1—1

Kalocsai érseki megye.

Elhalálozás folytán üresedésbe jött **csátaljai** római katolikus kántortanítói állomásra folyó évi *július hó 26-ig*, mint amely napon az ének- orgonapróba, melyre a pályázók személyesen tartoznak megjelenni és a választás megejtetni fog. pályázat hirdettetik. Az állomás javadalma: 1. szabad lakás, 2. 90 pozs. m. kétszerbuza, 3. 280 korona készpénz évnegyedi részletekben, 4. 8 öl lágya. 5. 4 koesi széna. 6. 18^{50/100} hold föld, 7. stola illeték 160 korona körül. Az összes javadalmak utáni adót a kántortanító fizeti. Az állomás *szept. 1-én* fog-lalando el, az egész fizetést élvezi a megválasztott, kivéve a lakást október 7-én foglalhatja el. A megválasztott tartozik az összes kántori teendőkön kívül a reá bizandó osztályokban magyar és német nyelven tanítani, a tanulókat a kertészetben és fanemesítésben oktatni, a gazdasági ismétlőiskolát vezetni. Pályázni kívánók kellőleg fölszerelt s bélyegzett folyamodványaik a csátaljai hitközségre címezve főt. *Maison Mihály* ker. esperes úrhoz Regöcérre küldjék. 154 1—1

Pályázat nyitattik *július 31-ig* **Dunacséb** községben előléptetés folytán megürült római katolikus tanítói állásra a következő évi javadalmazással: 1. Kézpénzfizetés 500 korona. 2. 20 pesti mérő kétszeres buza. 3. 3 öl kemény hasábfű. 4. 1200 öl szántóföld haszonélvezete (adóteherrel). 5. Szabad lakásul: 3 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 pince. 1 istálló, 1 félszer és 315 öl es kert. Köteleesség az iskolaszék által kijelölendő osztályt, vagy osztályokat egy tanteremben német és magyar nyelven vezetni, az ismétlőiskolában külön díj nélkül tanítani és a kántort szükség esetén kisegíteni. A kellőleg fölszerelt folyamodványok nt. *Schröder György* kerületi espereshez Palánka (Bácsm.) küldendők. 146 1—1

Kassai egyházmegye.

538 kor. államsegéllyel 800 koronáig kiegészített sárosvármegyei **szinyeujfalusi** római katolikus tanítói állomásra *július 17-re* pályázatot hirdettek. Bővebbet alulírott nál. *Kurimszky János* plébános, iskolaszéki elnök. 144 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Tótkomlóson (Békésm.) római katolikus tanítói állásra pályázatot hirdettek. Évi fizetés 680 kor., lakás és 120 kor. évi ideiglenes segély és stola 500 lélek után. Csak oklevelesek pályázhatnak. Kérvényt az orosházi plébániára kell küldeni *aug. 15-ig.* 139 2—2

A **jászszentandrasi** római katolikus felvégi iskolához okleveles tanító kerestetik. Köteleessége: A hozzá tartozó mindennapos és ismétlőiskolások oktatása. Javadalma: évi 800 korona fizetés és 40 korona ismétlő oktatásdíj, évnegyedes előleges részletekben. 2 szoba, konyha, kamra. Istálló, félszer, öl egy tető alatt. 400 öl kert, 15 mm. kőszén helybe szállítva. Pályázati határidő *július 31.* A kérvények az iskolaszék elnökéhez intézendők. 143 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A **riechnicai** római katolikus kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalmazás 480 kor. készpénz, 320 korona államsegély, püspöki segélyek 121 korona, megváltott stola 52 korona, alapítványmisék 4-10 kor., ostsyasütés 12 kor., failetmény, a tanterem fűtését beleértve 80 kor., házszenelésekből 15—20 mérő zab. Ezenkívül 7 hold szántóföld. Két szobából, konyha-kamarából álló lakás, gazdasági épületek. Az állásra folyamodók fölszerelt kérvényeiket *augusztus 4-ig* *Bauer Vencel* isksz. elnökhöz Riechnicán (p. Uj-Beszterce, Trencsénm.) nyújtásuk be. 142 1—2

Pécsi egyházmegye.

A döbröközi (Tolnam.) róm. kath. iskolaszék szeptember elején elfoglalandó, magyar nyelvű osztálytanítói állásra *Julius 30-ig* pályázatot hirdet. Jövedelme: egy szoba butorral, fűtéssel, 720 K havi előleges részletekben, 80 K iskolai év végén, évközben távozó ebből mitsem kap. Kötelessége a kijelölendő osztályt és ismétlődőket tanítani. Évközben állását csak akkor hagyhatja el, ha kántortanítóul választatik. Kérvények alulirothoz küldendők. *Füjh Lajos* isksz. elnök. 158 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A tajti (Gömörm.) róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirdetik. Jövedelme a hitközségtől pénz és terményekben 276 kor. Államsegély mindeddig folyósítva nem volt. Lakása egy padlózatlan szoba és konyha, van továbbá kis istállója. Okleveles pályázók felszerelt kérvényei *Alk Antal* isksz. elnökhöz *Julius 15-ig* Czeredre (Nógrád.) küldendők. 141 1—2

Dívenyroszói róm. kath. kántortanítói állásra okleveles tanerő keresetik. Jövedelme összesen 1200 kor. mind egybevéve. Két szobából álló lakás, fűtés és korpótká biztositva. Folyamodni lehet *augusztus 1-ig* az iskolaszéki elnökségre címelve. Személyes megjelenés okvetlenül. U. állomás *Krivány-Gyetva. Dulla Nándor* plébános. 149 1—1

Kismulyad községben (Nógrádm.) a róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése: 3 szobás lakás melléképületekkel, megfelelő kert, 382 korona államsegély, 500 négyszögöles lucernás, a fizetését 800 koronáig a hitközség részint pénzben, részint természetben egészíti ki. Pályázni szándékozók bizonyítványaikkal a rappi plébánosnál *Julius 14-én* jelentkezzenek. 155 1—1

Rudnoki róm. kath. kántortanítói tótajkú állomásra *augusztus hó 7-ig* pályázhatni. Javadalmazás: Lakás, konyha, csür, istálló, 1/2 telek szántóföld és rét, legelő 4 marhára, 8 köbméter tűzifa. Failleték 146 kor., mellyel egy tanterem is fűtendő. 412 kor. készpénz, stóla legalább 100 kor. Gazdasági tanfolyam után 100 kor. tiszteletdíj. Személyes megjelenés kívántatik. Rudnok, posta Jászó. *Esperesi hivatal.* 159 1—1

Váci egyházmegye.

A kocséri (Pestm.) róm. kath. iskolaszék két tanítói állásra pályázatot hirdet. A községben lévő tanítónői állás javadalma 630 kor. törzsfizetés, 170 kor. államsegély, 126 kor. lakpénz. A községtől 4 kilométernyire eső tanyai iskolai tanító javadalma: 600 kor. törzsfizetés, 200 kor. államsegély, egy szoba, konyha, kamra, istállóból álló lakás, ha nős tanító választatik s kívánja, a jövő tavasszal még egy szoba építtetik. Kötelességek a rájuk bízandó osztályok és ismétlődőket a püspöki tanterv értelmében tanítani. Faiskola kezelésben jártas tanító a községi faiskola kezeléseért egyelőre 60 kor. tiszteletdíjban részesül. Mindkétnebeli okleveles tanítók kérvényeiket *Julius 26-ig Takáts Mihály* plébánosnál nyujtsák be. Az állások szept. 1-én foglalandók el. 145 1—2

Szolnoki róm. kath. «Constantin» iskolánál megüresedett tanítói állásra f. é. *Julius hó 31.* pályázat hirdetik. Javadalma: 1000 kor. törzsfizetés és 200 kor. lakbér. Csak férfitanítók pályázhatnak. A megválasztot az egyházi és műéneket is tartozik tanítani heti 2 órában. A kellőleg felszerelt pályázati kérvények *Julius hó 31-ig Árvai Ferenc* róm. kath. lelkész, isksz. elnökhöz intézendők. A választás aug. 28-án tartatik meg. 153 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A balatonszentgyörgyi róm. kath. iskolaszék az újonnan szervezett osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása 800 korona, egy butorozott szoba, tisztogatás és fűtés. Tartozik a kántori teendőben is segídekezni. Tannyelv magyar. A megválasztott állását szept. hó 1-én tartozik elfoglalni. Okmányokkal felszerelt kérvények *augusztus 1-ig Németh János* plébános, iskolaszéki elnökhöz Vörs (Somogy.) küldendők. *Az iskolaszék.* 130 2—2

Vaszar (Vészprém.) róm. kath. elemi iskola két osztálytanítói állására pályázat hirdetik. Kötelmek: a reájok bízandó osztály vezetése, a gyermekeket naponkint istentiszteletre elkísérik, ott azokra felügyelnek s a kántoriakban segédkeznek. Javadalmak: az I-nek 120 korona a hitközség pénztárából és 680 kor. államsegélyből. II-nak tandíjból 400 kor., politikai község pénztárából 200 kor. és államsegélyből 200 kor. Mindkettő fizetését havi előleges részletekben kapja. Külön lakás a szükséges butorozattal. Csakis okleveles férfitanítók pályázhatnak *Julius 31-ig.* Személyes megjelenés előnyös. Az állás szeptember hó 1-én foglalandó el. Kérvények a vaszari róm. kath. iskolaszék elnökségéhez intézendők. *Kiss Ferenc* isksz. jegyző. 138 2—2

Cserénfai róm. kath. kántortanítói állomásra *Julius 26-ára* pályázat hirdetik. Javadalma: két szoba, összes melléképületekkel. Tandíjból: a községtől 200 korona, tanulóktól 170 korona. Minden házaspártól 14 liter gabona, buza és rozs, 30 fillér párpénz, 17 hl. gabona és párpénz 206 korona. Szőlőszagdából 4 itce bor páronkint, értéke 50 korona. 5 öl keményfa, értéke 100 korona. 8 hold 538 □ öl szántóföld, 300 kenderföld, 223 kert, 800 □ öl rét, melyet a község munkál, trágyát kihordja, a termést pedig hazahordja, értéke 270 korona. Temető kaszálása és két koezi széna 48 korona. A földek után az adót a község fizeti. Féltelek után legeltetési jog értéke 60 korona. Stóla 20 korona. Összesen a lakáson kívül 1124 korona. Kérvények somogyzentbalázi plébániához küldendők. Személyes megjelenés kívántatik reggeli 8 óraker. Tannyelv magyar. 152 1—1

Lelkigyakorlatok. Pozsonyban a Jézustársaságiak kollegiumában ezidén is tartatnak *Julius hó 18—22.* közt lelkiigyakorlatok tanítók számára. Hétfőn este 6 óraker kezdődnek és ponteken reggel végződnek. A lelkiigyakorlatokban résztvenni akarók jelentkezzenek minél előbb az alulirothnál. *Milz József* S. J. házfőnök. Batthyány-ter 1. szám. 104 5—7

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a Szentsír lovagja, a Ferencz József-rend lovagja.

A parisi és becsi világhírlapokon stb. helyről kitüntetve.



Legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta leguomasúcsőrendszerint (pneumatikai) tartós, nemes hangú orgonákat szállít. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat a legmérsékeltbb árban és lelkiismeretes pontossággal teljesít. Orgona jókarban tartása mersékeit árban elvállaltatik. Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.

A Szent-István-Társulat

• KIADVÁNYAI. •

FÖLDRAJZI TANKÖNYVEK.

Vasvármegye földrajza. Irta *Barabás György*. Képesítőtanterv a magyar birodalom részletesebb, továbbá az osztrák örökös tartományok, Európa és a többi földrész legáltalánosabb ismertetésével. Vasvármegye térképével. Tizedik átnézett kiadás. Kötve 40 fillér.

Zalavármegye rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Irta *Éles Károly* és *Győrffy János*. A zalavármegyei népiskolák III. osztályu tanulói számára. Zalavármegye színes térképével. Kötve 32 fillér.

Jász-Nagykun-Szolnok-vármegye leírása. Földrajzi alaptudalmak. Irta *R. Füesek László*. A Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei elemi iskolák III. oszt. számára. Jász-Nagykun-Szolnok-vármegye térképével. Kötve 32 f.

A Szülőhely és Somogyvármegye földrajza. Irta *Gondos József*. Somogyvármegye részben és teljesen osztatlan róm. kath. elemi népiskolák III. oszt. tanulói számára. Somogyvármegye térképével. Második kiadás. Kötve 48 fillér.

Baranyavármegye földrajza. Földrajzi előismeretek. Irta *Győrffy János* és *Székely Károly*. A baranyavármegyei népiskolák III. oszt. tanulói számára. Baranyavármegye színes térképével. Kötve 40 fillér.

Győrvármegye és Győr-város rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Irta *Győrffy János* és *Oreges Kálmán*. A győrvármegyei népiskolák III. osztályu tanulói számára. Győrvármegye színes térképével. Kötve 40 fillér.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vármegye és Budapest székesőváros rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Irta *Győrffy János*. Pestvármegyei népiskolák III. oszt. számára. Pestvármegye színes térképével. Kötve 48 fillér.

Pozsonyvármegye és Pozsony-város rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Irta *Győrffy János* és *Zelliger Arnold*. A pozsonyvármegyei népiskolák III. oszt. számára. Pozsonyvármegye színes térképével. Kötve 48 fillér.

Torontálvármegye rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Irta *Győrffy*

János és *Hámori Márton*. A torontálvármegyei népiskolák III. oszt. tanulói számára. Torontálvármegye színes térképével. Kötve 40 fillér.

Zemplénavármegye rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Irta *Győrffy János* és *Hámori Márton*. A zemplénavármegyei népiskolák III. oszt. tanulói számára. (A nmélt. püspöki kar által kiadott tanításterv nyomán.) Zemplénavármegye színes térképével. Kötve 40 f.

Földrajz a kath. népiskolák számára. Irta *Győrffy János*. (A nm. püspöki kar által kiadott tanterv nyomán.) Ötödik kiadás. Kötve 20 fillér.

Földrajz a városi kath. népiskolák IV. oszt. számára. Irta *Győrffy János*. (A nm. püspöki kar által kiadott tanításterv nyomán.) Kötve 48 fillér.

Földrajz a városi kath. népiskolák V–VI. oszt. számára. Irta *Győrffy János*. (A nm. püspöki kar által kiadott tanításterv nyomán.) Kötve 64 fillér.

Geographie. Für kath. Volkschulen. Irta *Győrffy János*. (Auf Grund des vom hochw. Episcopat erlassenen Lehrplanes.) Kötve 20 fillér.

Zemepis. Pre katolicke ludove školy. Irta *Győrffy János*. (Dla navrhu najdostojnejšicho sboru Biskupskeho.) Kötve 20 fill.

A magyar királyság földrajza. A középiskolák I. oszt. számára. 87 fametszettel. Irta *Jákó János dr.* és *Ujházy László*. (Engedélyezve 849–1902. sz. miniszteri rendelettel.) Füzve 1 korona 80 fillér.

Az Ó-világ földrajza. Középiskolák II. oszt. számára. 125 fametszettel. Irta *Jákó János dr.* és *Ujházy László*. (Eng. 511–1903. sz. miniszteri rendelettel.) Füzve 2 korona 60 fillér.

Az Új-világ földrajza. A középiskolák III. oszt. számára. 53 fametszettel. Irta *Jákó János dr.* és *Ujházy László*. (Eng. 4796–1903. sz. miniszteri rendelettel.) Füzve 1 korona 20 fillér.

Csillagászati és fizikai földrajz. Tanító- és tanítónőképző-intézetek számára. 55 fametszettel. Irta *Lévay Ede dr.* Füzve 1 korona 20 fillér.

Matematikai és fizikai földrajz. A gimn. III. oszt. számára. 55 fametszettel. Irta *Lévay Ede dr.* (Eng. 2062–1904. sz. min. rendelettel.) Füzve 1 korona 40 fillér.